

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Berouně rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Ing. Dagmar Langovou jako samosoudkyní ve věci

posuzované: [redacted]

trvale bytem [redacted]

fakticky bytem [adresa posuzované]

zastoupená opatrovníkem pro řízení Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem [adresa]

za účasti: [redacted]

bytem u matky

[redacted]

t. č. v péči [redacted], narozené [redacted]

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

bytem u matky

[redacted]

trvale bytem [adresa]

fakticky a pro doručování bytem [redacted]

Město Beroun, [IČO]

sídlem [adresa]

Okresní státní zastupitelství jednající Okresním státním zastupitelstvím v [obec], sídlem [adresa]
o omezení svéprávnosti, o opatrovnictví člověka, o rodičovské odpovědnosti,

takto:

- I. [osobní údaje posuzované] se neomezuje ve svéprávnosti a rodičovské zodpovědnosti.
- II. Řízení o opatrovnictví [celé jméno posuzované], narozené [datum] se zastavuje.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.
- IV. Stát - Česká republika nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Odůvodnění:

1. Usnesením Okresního soudu v Berouně ze dne 1. 3. 2023, č. j. 24 Nc 1555/2023 – 43 bylo zahájeno řízení o omezení svéprávnosti [redacted], narozené [datum] (dále jen posuzovaná), řízení o opatrovnictví posuzované a řízení o rodičovské odpovědnosti paní [celé jméno]. Citovaným usnesením byla uvedena řízení spojena ke společnému projednání a posuzované byl jmenován opatrovník pro řízení z řad advokátů, a to Mgr. [jméno] [příjmení], advokát se sídlem [adresa]. Soud zahájil tato řízení na podnět Okresního státního zastupitelství v [obec] (dále jen OSZ), které uvedlo, že v rámci trestního řízení vedeného vůči posuzované, kdy tato byla obviněna ze spáchání trestného činu krivého obvinění, bylo zjištěno, že trpí lehkou mentální retardací, která ji výrazně ovlivňuje tím, že není schopna uvědomit si závažnost následků svého jednání. V rámci trestního řízení byl vypracován znalecký posudek, v němž soudní znalkyně [příjmení] [jméno] [příjmení], Ph.D. a PhDr. [jméno] [příjmení] uvedly, že posuzovaná není schopna plnohodnotné účasti na trestním řízení, je naivní, snadno ovlivnitelná, manipulovatelná a zneužitelná. U posuzované je patrná sociální naivita, kdy svého partnera ze [anonymizováno] krivě obvinila z důvodu, aby nebyl s jinou ženou, kdy dospěla k názoru, že by bylo lepší, aby partner byl ve vězení, a z tohoto by ho pak posuzovaná nějak dostala. Posuzovaná není schopna domýšlet důsledky svého jednání, vychovává devět dětí, soužití mezi ní a partnerem je neklidné, provázené konflikty a je tak třeba přezkoumat její svéprávnost a rodičovskou zodpovědnost.

2. Na základě provedeného dokazování soud zjistil následující skutkový stav: Z usnesení Okresního státního zastupitelství v [obec] sp.zn. 0 ZT 24/2022, ze dne 29. 9. 2022, usnesení Okresního státního zastupitelství v [obec] č. j. 0 ZT 46/2021 – 58, ze dne 20. 5. 2021 a znaleckého posudku [číslo] ze dne [datum], včetně jeho doplnění, se konstatuje, že posuzovaná na PCR učinila oznámení, že její druh [redacted] [redacted], [datum narození] ji měl nejméně ve [anonymizováno] případech [anonymizováno]. Na základě výše uvedeného oznámení byl [redacted] [redacted] vzat do

vazby a bylo proti němu zahájeno trestní stíhání. Následně posuzovaná uvedla, že si [anonymizováno] vymyslela. Trestní stíhání [redacted] [redacted] bylo zastaveno, a vůči posuzované pak bylo vedeno trestní řízení pro skutek krivého obvinění. V rámci trestního řízení byl vypracován shora citovaný znalecký posudek, kde znalkyně mimo jiné uvedla, že u posuzované je přítomna porucha trvalého rázu, a to lehká mentální retardace. V důsledku této duševní poruchy pak posuzovaná nebyla, v době spáchání trestního jednání, schopna domýšlet důsledky svého jednání, neboť jde o osobu nezralou, a snadno ovlivnitelnou. Ze znaleckého posudku [ulice] vojenské nemocnice v [obec], [číslo] ze dne [datum] bylo zjištěno, že u posuzované je přítomna stálá porucha intelektu, a sice lehká mentální retardace. Jde o poruchu trvalou a medicínsky neovlivnitelnou. Obvinění partnera ze [anonymizováno] bylo podmíněno pokusem o manipulaci ze strany partnera, v podmínkách omezeného časového a analytického horizontu. Posuzovaná dobře zvládá starat se o děti kvalitním způsobem, je zakotvena ve své rodině, je schopna vyjednávat s úřady a hospodařit se svými financemi. Neměla by nakládat s majetkem velké hodnoty. Dále znalec uvedl, že posuzovaná je schopna rozhodovat o volbě vzdělávacích zařízení pro nezletilé děti. Je schopna rozhodovat o vlastní léčbě, léčbě i svých nezletilých dětí, včetně zásahů do tělesné a duševní integrity, jak její, tak nezletilých dětí. Ze zprávy kolizního opatrovníka, včetně jejího doplnění, bylo zjištěno, že posuzovaná má celkem devět dětí, a sice nezletilého [redacted] [redacted], narozeného [datum], o nějž na základě dohody pečuje matka posuzované, nezletilou [redacted] [redacted], narozenou [datum], která je svěřena do péče matky posuzované, nezletilou [redacted] [redacted], narozenou [datum], která je v péči posuzované, stejně tak jako další děti, a sice nezletilá [jméno] [redacted] [redacted], [datum narození], nezletilá [redacted] [redacted], [datum narození], nezletilá [redacted] [redacted], [datum narození], nezletilá [redacted] [redacted], [datum narození], nezletilý [redacted] [redacted], [datum narození], a nezletilý [redacted] [redacted], [datum narození]. Matka o všechny nezletilé děti, mimo nezletilé [redacted] a nezletilého [redacted] osobně pečuje, a k její péči nelze mít jakýchkoli výhrad. Nezletilí docházejí do školy, případně mateřské školky, a to bez výchovných či prospěchových problémů. Posuzovaná se s nezletilými dětmi často stěhuje, ale vždy jim neprodleně po přestěhování zajistí školu, případně školku, i registraci u praktického lékaře. Matka se v současné době spolu s přítelem [jméno] [příjmení] a nezletilými dětmi zdržuje v domě matčiny sestry na adrese [adresa posuzované]. Soud posuzovanou, která je ve vysokém stupni těhotenství a nemohla se dostavit k soudu zhlédl, v domě, kdy žije, a zjistil, že jde o udržovaný dům, se zahradou. Na zahradě byl pořádek, posekaný trávník, byly zde dětské hračky, dětská kola, posezení-stůl a lavice. Na stoje bylo jídlo a pití pro děti, které si venku hrály. Rovněž v domě byl pořádek, dům byl čistý. Děti byly čistě oblečené, ihned pozdravily, po celou dobu, kdy probíhalo zhlédnutí posuzované, nezlobily. Bylo vidět, že posuzovaná má k dětem velmi hezký vztah, stejně tak děti k ní, poslouchají ji a dobře se o děti stará. Posuzovaná byla plně orientovaná místem i časem, uvedla, že se budou stěhovat do [obec], kde budou mít k dispozici podnájem v bytě o velikosti 4+1 se zahradou. [příjmení] zde hradit 20 000 Kč nájemné a k tomu ještě energie, předpokládá, že to může být cca 5 000 Kč měsíčně. Pro děti má v [obec] zajištěnu základní školu a mateřskou školku, nezl. dcera [jméno] již chodí do speciální ZŠ v [obec]. Děti se učí dobře, mají 2,3, nepropadají. S dětmi doma dělá úkoly, případně přítel, a když něco mají špatně, takto musí opravit. Se školou komunikuje, když je něco potřeba, tak jí volají. Nechce, aby děti po škole chodily samy před školu, ale musí čekat ve škole, než pro ně někdo přijde. Bojí se, že by se jim mohlo něco stát. Dcery chodily na kroužek keramiky, teď na nic nechodí, ale uvažují o mažoretkách, přišly s tím ze školy. [příjmení] lékařku má již také zařízenou, bude s nezletilými chodit do nemocnice [obec], kde ordinuje dětská praktická lékařka. Sociální dávky si vyřizuje sama, občas jí doprovází přítel, aby pohlídal děti. Když by potřebovala, může jí poradit rodina, sestra [jméno] [redacted] [redacted], nebo bratr a přítel. Půjčku si nikdy nebrala, nechce mít dluhy. Pobírá rodičovský příspěvek ve výši cca 10 000 Kč měsíčně, 7 000 Kč měsíčně činí přídatky na děti, přes 15 000 Kč měsíčně pak dávky hmotné nouze a přes 14 000 Kč měsíčně příspěvek na bydlení. S těmito prostředky je matka nezletilých schopna disponovat tak, aby byly zajištěny veškeré potřeby nezletilých, včetně bydlení. Toto ostatně matka nezletilých již prokázala

a potvrdil to i otec nezletilých dětí. Matka nezletilých má dluhy, ví, že vždy přišel dokument, že dlužní i komu. Rovněž uvedla, že na dopisu s dluhem je vždy uvedena osoba, kterou má kontaktovat a s níž lze dluh řešit.

3. Podle § 55 o. z. k omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověku, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti. Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.

4. Soud může omezit svéprávnost člověka v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat, a vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil. Má-li člověk obtíže dorozumívat se, není to samo o sobě důvodem k omezení svéprávnosti (§ 57 o. z.).

5. Podle § 59 o. z. soud může svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení, nebo na jinak určitou dobu, nejdéle však na 3 roky. Je-li zjevné, že se stav člověka v této době nezlepší, může soud svéprávnost omezit na dobu delší, nejdéle však na pět let. Uplynutím doby právní účinky omezení zanikají. Zahájí se však v této době řízení o prodloužení doby omezení, trvají právní účinky původního rozhodnutí až do vydání nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok.

6. Dle § 465 odst. 1, zákona č. 89/2012 Sb., o. z., soud jmenuje opatrovníka člověku, je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud jmenuje opatrovníka zejména tomu, koho ve svéprávnosti omezil, tomu, o kom není známo, kde pobývá, neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání nebo tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv.

7. Podle ustanovení § 471 o. z. rozhoduje-li soud o jmenování opatrovníka člověku, může tak učinit až po jeho zhlédnutí, nebrání-li tomu nepřekonatelná překážka; musí též vyslechnout jeho vyjádření nebo jinak zjistit jeho stanovisko a vycházet z něho. Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec. Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna. Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem jinou osobu, která splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem, nebo veřejného opatrovníka podle jiného zákona.

8. V řízení bylo prokázáno, že posuzovaná trpí stálou poruchou intelektu, a to lehkou mentální retardací, která jako taková není medicínský léčitelná, má obecně trvalou přítomnost a stálý ráz. I přes výše uvedenou poruchu však bylo v řízení prokázáno, že posuzovaná je schopna pečovat o své děti, kdy v péči o děti nebyly shledány žádné nedostatky, a to i přes značný počet dětí, o něž posuzovaná pečuje. Děti pravidelně docházejí do školních zařízení, a to i když se rodina často stěhuje, přičemž v jejich chování a prospěchu nebyly shledány žádné nedostatky. Posuzovaná rovněž dětem vždy zajistí praktického lékaře. Děti jsou vychované, slušné, v péči posuzované spokojené. Posuzovaná rovněž dokáže dobře hospodařit se sociálními dávkami, a dokáže si o tyto dávky zažádat. Výše uvedené ostatně posuzovaná dlouhodobě prokazuje. Posuzovaná má podporu ve své rodině (sestře, bratrech, příteli) s nimiž je v pravidelném kontaktu a rovněž je v dlouhodobém kontaktu s OSPOD [obec], a v případě potřeby si dokáže říci o pomoc. Na základě výše uvedeného, soud svéprávnost posuzované, včetně její rodičovské zodpovědnosti neomezoval, neboť k tomu po proběhlém dokazování neshledal žádný důvod (výrok pod bodem I. tohoto rozsudku). Pokud jde o finanční hospodaření, tak posuzovaná žije ze sociálních dávek, s těmito dobře hospodaří, přičemž nedisponuje žádným hodnotnějším majetkem, ani nelze očekávat, že by jím v budoucnu disponovala. Za dané situace, i když je zřejmé, že vzhledem k duševní poruše by posuzovaná neměla nakládat s majetkem větší hodnoty, soud omezující opatření, či jmenování opatrovníka posuzované považuje za nadbytečné, neboť je velmi nepravděpodobné, že

posuzovaná by kdy měla takovýto majetek. Stejně tak, pokud jde o schopnosti porozumění náročnějším právním textům, např. smlouvám, i osoby bez jakékoli duševní poruchy, v této oblasti často vyhledávají radu a pomoc. V případě, kdy si však posuzovaná sama dokáže pravidelně vyřizovat sociální dávky, ale hlavně má podporu své rodiny a případnou pomoc si umí zajistit, soud nepovažoval na nutné i v této oblasti sáhnout k nějaké formě pomoci, či omezení posuzované.

9. Z těchto všech důvodů soud výrokem pod bodem II. tohoto rozsudku zastavil řízení o opatrovnictví posuzované, s nímž je ostatně řízení o svéprávnosti spojeno, neboť neshledal důvod k užití tohoto, byť mírnějšího institutu, než je omezení svéprávnosti.

10. Kdyby kdykoli v budoucnu došlo k tomu, že by posuzovaná ve svých rolích selhávala, lze její svéprávnost opětovně přezkoumat a případně učinit příslušná opatření k její ochraně.

11. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud výrokem pod bodem III. dle ust. § 23 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť se jedná o řízení, které mohlo být zahájeno i bez návrhu a zároveň nebyly shledány žádné okolnosti, které by přiznání náhrady nákladů řízení odůvodňovaly.

12. Náklady řízení, které ve věci vznikly státu, a to v souvislosti se znalečným za vypracovaný znalecký posudek, posoudil soud podle § 43 odst. 1 z.ř.s. a rozhodl výrokem pod bodem III., že státu se náhrada těchto nákladů nepřiznává, když neshledal důvodů, které by toto přiznání odůvodňovaly.

Poučení:

Otec nezletilých, kolizní opatrovník nezletilých, opatrovník posuzované pro řízení a Státní zastupitelství proti tomuto rozsudku nemohou podat odvolání, neboť se tohoto práva před soudem výslovně vzdali (§ 207 odst. 1 o.s.ř.).

Posuzovaná proti tomuto rozhodnutí může podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Praze, prostřednictvím zdejšího soudu.

Beroun 30. dubna 2024

JUDr. Ing. Dagmar Langová
soudkyně